

УДК 364.04:796.034-056.26
ББК 65.272

Олена Ярмошук,
Ірина Тадеєва

ВРАХУВАННЯ ІНТЕРЕСІВ СПОРТСМЕНІВ-ІНВАЛІДІВ В ІННОВАЦІЙНІЙ МОДЕЛІ ПРОЕКТУ “ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ ТА СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ СПОРТСМЕНІВ-ІНВАЛІДІВ”

У статті розглянуто й проаналізовано основні проблеми соціальної реабілітації спортсменів з обмеженими можливостями, що існують на рівні суспільства в цілому, з метою активної інтеграції та пропаганди соціального захисту спортсменів-інвалідів ми запропонували інноваційну модель проекту “Євроінтеграція та соціальний захист спортсменів-інвалідів”, ефективність якої плануємо висвітлити в подальших роботах.

Ключові слова: спортсмени-інваліди, соціальний захист, євроінтеграція, інноваційна модель.

The article deals with the main problems of the whole society concerned the sportsmen with sustained disabilities. According to the purpose of active integration and propaganda of invalid sportsmen 's social defence we propose the innovative model of the project “Eurointegration and social defence of invalid sportsmen” effectiveness of which we are going to enlighten in further works.

Key words: invalid sportsmen, social defence, Eurointegration, innovative model.

Постановка проблеми та результати останніх досліджень. Соціальна підтримка дітей та молоді з особливими потребами є одним із пріоритетних напрямів діяльності центрів соціальних служб для молоді, закріплена за ними в Законі України “Про сприяння соціальному становленню і розвитку молоді в Україні”.

Центрами соціальних служб для молоді (ЦССМ) реалізується 214 програм із питань соціальної підтримки дітей та молоді з особливими потребами, діє 11 експериментальних майданчиків із цього напрямку. 1999 року Український ЦССМ провів конкурс методичних матеріалів та соціальних програм. За напрямом діяльності “Соціальна підтримка дітей та молоді з особливими потребами” надійшло 14 програм, серед яких програми Донецького, Запорізького, Полтавського та Черкаського ЦССМ визнані переможцями конкурсу, відзначені програми Вінницького, Івано-Франківського, Тернопільського ЦССМ. Методичні матеріали, розроблені спеціалістами Запорізького, Одеського, Житомирського ЦССМ та Здолбунівського ЦССМ Рівненської області, були відзначені як кращі розробки.

Мета роботи – дослідження сучасних проблем, що існують у системі соціального захисту спортсменів-інвалідів, та шляхів їх вирішення на Україні.

Методи дослідження. У роботі використаний теоретичний аналіз та вивчення нормативних документів, моделювання.

Результати дослідження. З метою активної інтеграції та пропаганди соціального захисту спортсменів-інвалідів ми запропонували інноваційну модель проекту “Євроінтеграція та соціальний захист спортсменів-інвалідів”.

Інновації є новими практиками роботи, що складають основу розвитку соціальних послуг в Україні та покликані забезпечити виконання стандартів якості соціальних послуг. Проект пропонує технічну підтримку та тренінги. Одним із завдань є пілотування стандартів та інноваційних моделей роботи з метою демонстрації прикладів вдалої праці.

Інноваційна модель є такою, яка:

- 1) визначає нові методи практичної роботи або цільову групу, яка до того знаходилася поза увагою системи й не отримувала соціальних послуг;
- 2) намагається змінити усталені стереотипи та ставлення до представників уразливих груп;
- 3) мотивує населення або представників певної групи на рівні громади використовувати нову політику або нові підходи.

Структура проекту повинна зосередити увагу на таких інноваційних моделях (рис. 1): незалежна адвокація; супервізія; оцінювання потреб і планування догляду; самодопомога; боротьба з насильством; початковий навчальний курс.

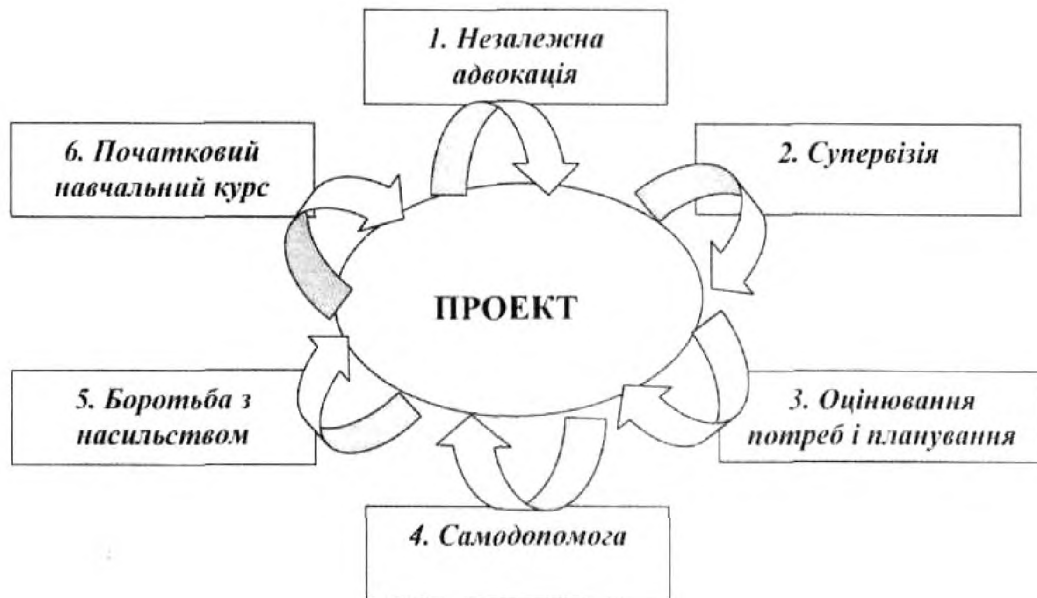

Рис. 1. Структура проекту “Свроінтеграція та соціальний захист спортсменів-інвалідів”

1. Незалежна адвокація. Незалежна адвокація пропонує представникам уразливих груп висловити свою точку зору на процес отримання ними соціальних послуг. Незалежні експерти доводять думки клієнтів до відома відповідних установ та посадових осіб.

Незалежна адвокація “прав” забезпечує прозорість і відкритість відповідно до вимог Конвенції прав дитини ООН та відповідного законодавства із захисту прав людини.

Модель проекту передбачає співпрацю із представниками університетів, студентами та викладачами, які виконують функції “адвокатів”.

2. Супервізія. Супервізія є наріжним каменем соціальної роботи в усіх країнах світу. Супервізія персоналу забезпечує дотримання стандартів соціальної роботи, дотримання належних практик, ефективне управління та його моніторинг. Супервізія сприяє професійному розвитку працівників і ефективному стратегічному плануванню та розвитку соціальних служб. Крім того, супервізія гарантує безпечне середовище для персоналу та клієнтів.

3. Оцінювання і планування догляду. Оцінювання потреб забезпечує:

- індивідуальний підхід до особи;
- відповідність міжнародному законодавству з прав людини;
- моніторинг прийому нових людей;
- перехід від “медичної” до “соціальної” моделі соціального захисту.

Оцінювання потреб та планування догляду є важливими для забезпечення якісних послуг з урахуванням індивідуальних потреб людини, а також визначення пріоритетів у роботі та створення умов належного фінансування.

4. Самодопомога – це:

- метод розвитку громади, який є визнаним і широко використовується у світі;
- засіб підтримки незалежності клієнта (на відміну від перебування в закладі);
- економічно ефективний метод соціального захисту;
- метод інформування та розвитку соціальних служб, які надають послуги вразливим верствам населення.

Необхідно заохочувати клієнтів до надання взаємної підтримки під наглядом досвідчених соціальних працівників. Необхідно створювати “форуми” співпраці та взаємної підтримки, які можуть стати важливим терапевтичним ресурсом, ураховуючи той факт, що соціальні працівники мають обмежений час для надання таких терапевтичних послуг.

5. **Боротьба з насильством.** Профілактика насильства охоплює:

- відповідність усіх процедур вимогам міжнародного законодавства з прав людини;
- підвищення безпеки персоналу і клієнтів;
- захист прав найуразливіших членів суспільства.

Метою є забезпечення серйозного розгляду всіх скарг клієнтів або представників громадськості щодо зловживання службовим становищем (неналежної поведінки) персоналу закладу та здійснення належного професійного розслідування.

6. **Початковий курс.** Розробити початковий навчальний курс для спортсменів-інвалідів. Структуру курсу розробити як введення до професії соціального працівника.

Метою курсу повинно бути задоволення основних потреб у навчанні, зокрема:

- забезпечення навчання починаючих соціальних працівників базових навичок соціальної роботи;
- забезпечення підвищення кваліфікації досвідчених працівників, які не отримали достатньої теоретичної підготовки.

Інноваційні моделі є взаємопов'язаними та покликані започаткувати розробку й упровадження нової політики, процедур та методів практичної роботи. Задіяння усіх зазначених моделей забезпечить упровадження й дотримання стандартів якості соціальних послуг.

Висновок

Євроінтеграційний поступ забезпечує невідворотність і реформування діяльності державних соціальних установ, але водночас слід зазначити, що євроінтеграція та реформування системи надання соціальних послуг значно підвищує й вимоги до професійного рівня тих, хто ці послуги надаватиме. Змінюються підходи, форми та методи роботи, тож для надання якісних послуг потрібні сучасні знання, вміння організовувати роботу в нових умовах.

Інноваційні моделі визначають мету соціальних послуг. Спортсмени-інваліди на всіх рівнях потребуватимуть допомоги для повного усвідомлення нових вимог та навичок, необхідних для реалізації своїх можливостей. Для здійснення необхідної професійної підготовки та розвитку відповідних навичок необхідно враховувати й досвід національних тренерів.

1. Діяльність центрів соціальних служб для молоді України: Сучасний стан і перспективи розвитку. – К., 1999. – С.52–55.
2. Закон України “Про реабілітацію інвалідів в Україні”.
3. Закон України “Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні”.
4. Зверева І.Д., Іванова І.Б. Концептуальні основи соціального захисту людей з функціональними обмеженнями // Інвалід і суспільство: проблеми інтеграції. – К., 1995. – С.4–10.
5. Іванова І.І. Організація соціально-педагогічної та психологічної допомоги інвалідам у системі

- соціальних служб для молоді // Інвалід і суспільство: проблеми інтеграції. – К., 1995. – С.28–32.
6. Коваль А.Т., Зверева І.Д., Хлебнік С.Р. Соціальна педагогіка / Соціальна робота: Навчальний посібник. – К.: ІЗМН, 1997. – 392 с.

УДК 796.1 +376.33
ББК 75. 1

Ігор Випасняк

РУХЛИВІ ІГРИ ЯК ЗАСІБ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ГЛУХИХ ДІТЕЙ

У статті досліджено проблему корекції психо-соматичного здоров'я і рухової сфери глухих дітей 14–16 років із застосуванням нетрадиційних засобів фізичної культури, якими є національні рухливі ігри, формування оптимального рухового режиму в умовах спеціальної школи.

Ключові слова: соціальна інтеграція, глухі діти, рухова активність, психо-соматичне здоров'я.

In the article the problem of correction of psycho-somatic health and motive sphere of deaf children is explored 14–16 years with application of nontraditional facilities of physical culture, which the national mobile games, formings of the optimum motive mode, in the conditions of the special school are.

Key words: social integration, deaf children, motive activity, psycho-somatic health.

Постановка проблеми та результати останніх досліджень. На сучасному етапі зусилля державних органів, науковців та практиків спрямовані на пошук шляхів оптимального використання засобів фізичної культури для зміцнення здоров'я, досягнення необхідного рівня працездатності та адаптації неповносправних людей у суспільстві [7]. Розробка проблем соціальної інтеграції людей із вадами слуху засобами фізичної культури і спорту належить до числа пріоритетних напрямів наукових досліджень [4]. У нашій країні ця проблема активно вирішується. Спеціалісти відзначають, що таку роботу слід розпочинати з дитячого віку, а розробка комплексних спеціалізованих програм занять фізичними вправами повинна мати корекційно-компенсаторне спрямування [1; 2].

Велику увагу вчителям спеціальних шкіл необхідно звертати на формування в глухих школярів потреби фізичного вдосконалення з урахуванням психофізичного стану учнів. Фізичне виховання повинне спрямовуватись на всебічний розвиток особистості, вирішення оздоровчих, освітніх, виховних та корекційно-компенсаторних завдань, які є ведучими для забезпечення їх успішної соціальної інтеграції [3; 5]. Труднощі, з якими стикаються школярі з порушенням слуху, часто пов'язані зі значним відставанням у розвитку психо-моторних якостей, і вони настільки серйозні, що для багатьох стають непереборними на шляху соціальної інтеграції [2; 5]. Відомо, що фізичні вправи є найбільш адекватними чинниками розвитку всіх сенсорних систем організму. Під час їх застосування спостерігається компенсація функцій одного аналізатора іншим, тому важливо запропонувати дитині такі види фізичних вправ, які б дозволили пристосуватися й жити максимально повноцінним життям.

У низці наукових праць [2; 3; 5] у комплексі компенсаторно-лікувально-корекційних заходів запропоновано спеціальні програми застосування фізичних вправ для корекції вестибулярних функцій неповносправних. Це змотивовано тим, що вдосконалення основних форм рухової діяльності значною мірою зумовлене паралельним розвитком функцій вестибулярного аналізатора. Однією з таких програм може стати програма фізичного виховання глухих школярів, яка базується на використанні національних рухливих ігор, які вимагають значного розвитку координації рухів.